

Wielkopolskie Zakłady Mechanizacji Budownictwa

ZREMB

ZREMB Wielkopolski

1. Geneza powstania przedsiębiorstwa

1 stycznia 1951 r. powołane zostało przedsiębiorstwo pod nazwą Poznańskie Zakłady Remontowo – Montażowe Przemysłu Lekkiego z siedzibą w Poznaniu po upaństwowieniu: Fabryki Maszyn – J. Dziabaszeński i Ska w Poznaniu przy ul. Przemysłowej 39 oraz Przedsiębiorstwa Wiercenia Studzień a także przejęciu firmy K. Bekasiak w Gorzowie Wielkopolskim zajmującym się remontami lokomobil. Trzon załogi stanowili pracownicy upaństwowionych przedsiębiorstw prywatnych. Początkowy stan zatrudnienia w nowo powołanej firmie wynosił 286 pracowników.

W pierwszym okresie istnienia przedsiębiorstwa realizowano program produkcyjny zbliżony niemal całkowicie do dotychczasowego zakresu działalności ww. firm w następującym zakresie:

- remonty kotłów parowych wraz z instalacjami
- remonty maszyn i urządzeń parowych
- remonty urządzeń klimatycznych
- produkcja i remonty pomp głębinowych i wirowych
- wiercenia wody przemysłowej

Struktura organizacyjna obejmowała:

- Dyрекcję i administrację w Poznaniu ul. Przemysłowa 39
- Oddział dokumentacji
- Oddział kotłowy
- Oddział maszyn parowych, obróbki mechanicznej i odlewni metali kolorowych
- Oddział wierceń i eksploatacji wody
- Oddział obróbki mechanicznej pomp wraz z odlewnią żeliwa
- Oddział remontów lokomobil w Gorzowie Wlkp.

W maju 1952 r. oddział wierceń i eksploatacji wody przekazany został w gestię Przedsiębiorstwa Dokumentacji Złóż Mineralnych Przemysłu Lekkiego w Krakowie, natomiast oddział remontów lokomobil do przemysłu terenowego w Gorzowie Wlkp.

Z dniem 1.01.1955 r. zmieniona została nazwa przedsiębiorstwa na: Poznańskie Zakłady Remontowo Montażowe Przemysłu Materiałów Budowlanych, następnie w grudniu 1957 r. dokonano ponownej zmiany nazwy na: Zakłady Remontowo-Montażowe Urządzeń Przemysłu Materiałów Budowlanych nr.2 w Poznaniu.

2. Rozwój w latach 1960 do 1970

W roku 1960-tym następuje dalsze rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa poprzez podjęcie produkcji środków transportu bliskiego dla przemysłu ceramiki budowlanej a w roku 1961 opuszczają zakłady pierwsze zestawy do tynkowania ZT, stanowiące nowy kierunek rozwoju programu produkcyjnego przedsiębiorstwa. Uruchomienie produkcji agregatów tynkarskich

nowych typów ATU-301 i ATL-151 spowodowały, że powstał nowy program produkcyjny, który w 1963 r. obejmował następujące asortymenty:

- Agregaty tynkarskie
- Urządzenia transportowe (przenośniki i podnośniki) oraz inne urządzenia dla robót wykończeniowych w budownictwie
- Części zamienne do maszyn budowlanych i ceramicznych
- Odlewy metali kolorowych
- Remonty i montaż urządzeń energetycznych (kotły i maszyny parowe, urządzenia i sieci pary technologicznej)
- Remonty bocznic kolejowych
- Urządzenia dla przemysłu betonów – formy elementów strunobetonowych

Gwałtowny wzrost zapotrzebowania na wyroby i usługi przedsiębiorstwa związany z postępującą mechanizacją robót wykończeniowych w budownictwie spowodował konieczność powiększenia potencjału produkcyjnego drogą przejścia od innych gestorów podległych im niewykorzystanych dostatecznie zakładów.

Wraz z przejściem z dniem 1 stycznia 1964 r. Kolskiego Przedsiębiorstwa Przemysłu Terenowego w Kole następuje dotychczasowa nazwa przedsiębiorstwa na

Wielkopolskie Zakłady Mechanizacji Budownictwa ZREMB Wielkopolski

Równocześnie zmienia się forma organizacyjna przedsiębiorstwa z jednozakładowego na przedsiębiorstwo wielozakładowe.

W następnych miesiącach 1964 r. przejęte zostało Gnieźnieńskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Terenowego w Gnieźnie z oddziałami w Kłecku i Witkowie.

W ramach zagospodarowywania martwych produkcyjnie obiektów, ZREMB Wlkp. przejął w roku 1965 dalsze obiekty w Wągrowcu, Opalenicy i Strzelcach Krajeńskich celem zagospodarowania i zaktywizowania ich produkcyjnie. Przejęta substancja majątkowa obejmowała jedynie teren wraz z niekompletnymi, nieuzbrojonymi zabudowaniami różnego charakteru. Organizację działalności produkcyjnej w tych obiektach przedsiębiorstwo zaczynało od podstaw. Koniec akcji przejmowania zakładów i obiektów nastąpił w roku 1966 wraz z przejściem zakładu w Słupcy.

Znacznemu wysiłkowi organizacyjnemu związanemu z przejściem, zorganizowaniem, wyposażeniem i uruchomieniem produkcji towarzyszyło poszukiwanie optymalnych form organizacyjnych przedsiębiorstwa wielozakładowego dla zintegrowania działalności gospodarczej. Równocześnie czynione były usilne poszukiwania nowych wyrobów do włączenia ich w program produkcyjny przedsiębiorstwa.

Rok 1966 zamknięty został wykształceniem się nowej struktury przedsiębiorstwa wielozakładowego z zarządem w Poznaniu i następującymi zakładami:

- Zakład nr. 1 Poznań
- Zakład nr. 2 Gniezno
- Zakład nr. 3 Koło
- Zakład nr. 4 Wągrowiec
- Zakład nr. 5 Opalenica

Zakład nr. 6 Strzelce Krajeńskie

Zakład nr. 7 Słupca

Zakład nr. 8 Witkowo

Równolegle z rozwojem przedsiębiorstwa zwiększała się wartość produkcji i wielkość zatrudnienia. W roku 1966-tym zatrudnionych było 926 pracowników ,w tym 26 inżynierów.

Poszerzenie zdolności produkcyjnej przedsiębiorstwa ZREMB Wlkp. pozwoliło na rozwinięcie programu produkcji nowych wyrobów. W zakładzie w Kole uruchomiono i poszerzono produkcję rusztowań wiszących i przesuwnych. Równocześnie zwiększono produkcję agregatu tynkarskiego lekkiego ATL w Poznaniu i Gnieźnie. W Gnieźnie uruchomiono produkcję żurawi samojezdnych typu WARS. W Poznaniu uruchomiono produkcję agregatów grzewczych AGS 10 oraz wykonano 2 nowe prototypy agregatów grzewczych AG 80. W zakładzie w Strzelcach Krajeńskich rozpoczęto produkcję szlifierek do lastriko i zacieraczek do betonu. Powstały w krótkim czasie prototypy takich wyrobów jak:

- Agregat tynkarski ATM 30s, którego produkcja zyskała wysokie uznanie użytkowników, rozwój eksportu, wysokie efekty ekonomiczne a w1969 r. złoty medal na Międzynarodowych Targach w Lipsku
- Agregat grzewczy AGP 50, który pozwolił wyprofilować i rozwinąć produkcję zakładu Opalenica
- Dźwig towarowo – osobowy ZREMB Gniezno 1000 , którego podstawą była licencja szwedzkiej firmy szwedzkiej ALIMAK.
- Deskowania ślizgowe 3 typów w Gnieźnie, umożliwiające wybudowanie na terenie kraju szeregu silosów zbożowych

Wymienione wyżej wyroby stały się początkiem głównej specjalizacji przedsiębiorstwa ZREMB Wlkp. i dynamicznego rozwoju produkcji eksportowej. W latach 1967 do 1970 nastąpił wyraźny wzrost ilościowy podstawowych wyrobów. W agregatach tynkarskich, gdzie dominował typ ATM 30s z serii wyjściowej 70 szt. osiągnięto poziom produkcji rocznej 900 szt. Produkcja agregatów grzewczych osiągnęła poziom produkcji rocznej 800 szt. Produkcja żurawi samojezdnych WARS w Gnieźnie została zakończona z uwagi na uruchomioną produkcję licencyjnych dźwigów towarowo- osobowych, która osiągnęła poziom 223 szt.

Zabezpieczenie dynamicznego rozwoju przedsiębiorstwa spowodowało konieczność modernizacji zakładu w Kole, gdzie wybudowano nową halę produkcyjną, kotłownię i budynek mieszkalny, a Gnieźnie została zrealizowana inwestycja obejmująca halę produkcyjną, budynek administracyjno-socjalny, magazyny, malarnię, kotłownię i wieżę prób.

Osobnym zagadnieniem o szczególnym znaczeniu dla szerokiego wprowadzania w życie przemysłowych form budownictwa stało się rozwinięcie produkcji form i urządzeń do betonów ciężkich, która w roku 1970 osiągnęła poziom produkcji 1544 ton. Rok 1970 był ostatnim rokiem działalności usługowej przedsiębiorstwa w zakresie remontów bocznic kolejowych, które zostały przekazane do bratniego przedsiębiorstwa Remontowo – Budowlanego ZREMB w Poznaniu.

W roku 1970 tym ZREMB Wlkp. zwiększył wartość produkcji o około 100 % osiągając wartość blisko 450 mln zł. przy zatrudnieniu około 1800 pracowników. Wielkopolskie Zakłady Mechanizacji Budownictwa stały się znaczącym producentem maszyn i urządzeń w zakresie robót wykończeniowych w budownictwie w kraju i zagranicą. Wyroby ze znakiem firmowym ZREMB

Włkp. eksportowane były między innymi do takich krajów jak: Albania, Bułgaria, Czechosłowacja, NRD, Rumunia, Finlandia, Jugosławia, Węgry, Wietnam, Związek Radziecki.

3. Dynamika rozwoju ZREMBU Włkp. w okresie od 1971 r.

Rok 1971 był dla przedsiębiorstwa okresem kolejnych zmian w układzie organizacyjnym oraz asortymentowym. W ramach zmian organizacyjnych nastąpiło przekazanie Zakładu Strzelce Krajeńskie do bratniego przedsiębiorstwa ZREMB w Gorzowie Wielkopolskim oraz połączenie Zakładów w Kłecku i w Witkowie z Zakładem Gniezno z równoczesnym wygaszeniem działalności produkcyjnej w Witkowie i przekazaniem obiektów z terenem na rzecz tamtejszego Prezydium Rady Narodowej w celu wykorzystania w działalności usługowej. Załoga Witkowa znalazła zatrudnienie w Zakładzie Gniezno. Ostatecznie struktura organizacyjna przedsiębiorstwa objęła następujących 6 zakładów: Poznań, Gniezno, Koło, Opalenica, Słupca i Wągrowiec.

W roku 1972 opracowany został program rozwoju przedsiębiorstwa zmierzający do określenia specjalizacji produkcji poszczególnych zakładów i utworzenia w Poznaniu silnego centralnego zaplecza techniczno – doświadczalnego dla całego przedsiębiorstwa. W latach 1973/74 wybudowany został w Poznaniu przy ul. Przemysłowej nr.39 budynek, w którym zlokalizowano, poza administracją przedsiębiorstwa, służby konstrukcyjne i technologiczne, utworzono centralny ośrodek obliczeniowy wyposażony w automat organizacyjny Optima 528, maszynę cyfrową Cellatron C8205, automat obliczeniowy Soemtron 385, Ascotę 170/TM/LB itp.

Z zakładu Poznań przekazano produkcję agregatów tynkarskich do zakładu w Kole. Natomiast w Poznaniu wyznaczono zadania w zakresie: budowy prototypów, produkcję pomocy warsztatowych, przyrządów i narzędzi specjalnych dla wszystkich zakładów, remonty obrabiarek, produkcję agregatów malarskich, narzutnic i pomp do agregatów tynkarskich. Powołano ośrodek badawczo rozwojowy z pełną obsadą konstruktorów i technologów oraz specjalistów w zakresie tworzenia nowoczesnych konstrukcji maszyn i urządzeń do robót wykończeniowych w budownictwie.

W zakładzie w Kole skoncentrowana została produkcja agregatów tynkarskich szczególnie typy ATM 30s i ATM 36s. Zakład w Gnieźnie wyspecjalizował się w produkcji dźwigów towarowo – osobowych ZREMB 1000 , dźwigów radiowo telewizyjnych RT-250 oraz przejął z Koła produkcję rusztowań wiszących i przesuwnych RP451. Specjalizacją zakładu w Opalenicy stała się produkcja agregatów grzewczych AGP50M , agregatów AGP80 i wytwornic pary WP100. Zakład w Słupcy pozostał producentem podzespołów i elementów do agregatów tynkarskich oraz agregatów tynkarskich AS10. Zakład w Wągrowcu w dalszym ciągu pozostał producentem form i urządzeń do betonów ciężkich.

Przy wprowadzaniu nowoczesnej organizacji zarządzania i usprawniania systemu uruchamiania produkcji nowych asortymentów przedsiębiorstwo nawiązało współpracę z przodującymi firmami europejskimi i korzystało z doświadczeń i współpracy z kilkoma z nich, między innymi:

- Firmy szwedzkiej ALIMAG
- Firmy szwedzkiej KOCOVERK
- Firmy włoskiej Longinotti
- Firmy niemieckiej VEB Leuchtenbau
- Firmy niemieckiej WAGNER

Dzięki zawartej umowie kooperacyjnej z firmą KOCOWERK została uruchomiona produkcja nowoczesnych wytwornic pary w Opalenicy.

W latach 1975 do 1980 ZREMB Wlkp. stał się uznanym specjalistycznym producentem wyrobów do robót wykończeniowych w kraju i zagranicą w następujących podstawowych maszynach i urządzeniach:

- Dźwigi towarowo – osobowe ZREMB – 1000 i 2000
- Dźwigi radiowo – telewizyjne RT – 250
- Rusztowania przesuwne RP – 451
- Rusztowania ramowe RR
- Rusztowania wiszące o napędzie ręcznym i mechanicznym
- Agregaty grzewcze AGP – 50 i AGP – 80
- Agregaty do przygotowania farb i malarskie
- Agregaty tynkarskie ATM – 30s i 36s i AS – 10

W latach 1975 do 1980 wartość produkcji przedsiębiorstwa osiągnęła blisko 680 mil. zł. przy zatrudnieniu około 3000 pracowników. Wartość produkcji eksportowej wyniosła około 340 mil. zł. W zakresie asortymentowym osiągnięto poziom rocznej produkcji:

- Dźwigi towarowo – osobowe różnych typów	400 szt.
- Rusztowania ramowe, stojące	300 szt.
- Rusztowania wiszące o napędzie ręcznym i mech.	650 szt.
- Rusztowania przesuwne	250 szt.
- Agregaty grzewcze	3000 szt.
- Agregaty tynkarskie	940 szt.
- Agregaty do przygotowania farb i malarskie	500 szt.
- Wytwornice pary	300 szt.
- Żurawiki wiejskie	200 szt.
- Pompy do zapraw	250 szt.

Fotografie niektórych wyrobów ZREMB-u WIELKOPOLSKIEGO

NARZUTNICA TYNKU ZREMB NUT-21

ZREMB GNIEZNO 1000 SOLO

RUSZTOWANIE PRZESUWNE RP – 451

RUSZTOWANIE WISZĄCE RWS – 2/80

ZREMB GNIEZNO 2000 DUET

AGREGAT TYNKARSKI ATM – 30s

ZESTAW MALARSKI ZREMB AML- 2s

AGREGAT GRZEWCZY AGP – 80

4. Lata 1980 do 1993

Zmiany polityczne w kraju stworzyły warunki do pełnego usamodzielnienia się zakładów wchodzących w skład ZREMBU Wlkp., które z biegiem czasu utworzyły samodzielne jednostki organizacyjne w postaci spółek z o.o. lub inne samodzielne osoby prawne. Zakład w Poznaniu pod nową nazwą Zakład Produkcyjno- Remontowy Maszyn Budowlanych ZREMB w Poznaniu przy ul. Przemysłowej nr. 39, jako ostatni bastion ZREMBU WIELKOPOLSKIEGO, został ostatecznie zlikwidowany w 1993 roku.

Opracowanie mgr inż. Marian Grochowina